

Міністерство освіти і науки України

Миколаївський національний університет
імені В. О. Сухомлинського

ТИМЧАСОВИЙ СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

за II (магістерським) рівнем

за освітньою програмою Українська мова та література

спеціальності 035 Філологія

Схвалено Вченою радою університету
«_» _____ 20__ року (протокол № __)

I Загальна характеристика

1. Рівень вищої освіти – другий (магістерський).

2. Ступінь вищої освіти – магістр.

3. Галузь знань – 03 Гуманітарні науки.

4. Спеціальність – 035 Філологія.

5. Обмеження щодо форм навчання.

Встановлює вищий навчальний заклад.

6. Освітня кваліфікація.

Магістр філології за спеціалізацією (назва спеціалізації).

Примітка: відповідно до наказу Міністерства освіти і науки № 567 від 25.05.2016 «Про затвердження Переліку спеціалізацій підготовки здобувачів вищої освіти ступенів бакалавра та магістра за спеціальністю 035 «Філологія», за якими здійснюється формування та розміщення державного замовлення» визначено такі спеціалізації:

035.01 – українська мова та література;

035.02 – кримськотатарська мова та література;

035.03 – слов'янські мови та літератури (переклад включно);

035.04 – германські мови та літератури (переклад включно);

035.05 – романські мови та літератури (переклад включно);

035.06 – східні мови та літератури (переклад включно);

035.07 – угро-фінські мови та літератури (переклад включно);

035.08 – класичні мови та літератури (переклад включно);

035.09 – фольклористика;

035.10 – прикладна лінгвістика.

7. Професійна кваліфікація.

Не надається.

За наявності відповідного обґрунтування, вищий навчальний заклад може пропонувати в освітній програмі професійні кваліфікації та умови їх присвоєння.

8. Кваліфікація в дипломі.

Ступінь вищої освіти магістр

Спеціальність філологія

Спеціалізація

Освітня програма

Професійна кваліфікація

9. Опис предметної галузі.

Зміст теоретичних знань: теорія філологічної науки і теорія наукових галузей, які відповідають предметним спеціалізаціям.

Мета навчання: набуття освітньої та професійної кваліфікації для здійснення професійної діяльності, пов'язаної із аналізом, творенням, перетворенням і оцінюванням письмових та усних текстів різних жанрів і стилів (як із науково-дослідною, критично-аналітичною, так і з прикладною метою), організацією успішної комунікації різними мовами.

Об'єкт вивчення: мова(ви) (у теоретичному, практичному, науково-дослідницькому аспектах); література (у теоретичному, практичному, науково-

дослідницькому аспектах); усна народна творчість (у теоретичному, історико-культурному, науково-дослідницькому аспектах); переклад (у теоретичному, практичному, науково-дослідницькому аспектах); комунікація (у професійному і міжкультурному аспектах).

Методи і засоби: поєднання методів і засобів, які застосовують у філологічній науці та наукових галузях, які відповідають предметним спеціалізаціям.

10. Академічні права випускників.

Мають право продовжити навчання на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти.

11. Працевлаштування випускників.

Магістр-філолог може працювати в науковій, літературно-видавничій, освітній галузях; на викладацьких, науково-дослідних та адміністративних посадах у вищих навчальних закладах 1-4 рівнів акредитації (за наявності у програмі підготовки циклу психолого-педагогічних та методичних дисциплін та проходження відповідних практик); у друкованих та електронних засобах масової інформації, PR-технологіях, у різноманітних фондах, спілках, фундаціях гуманітарного спрямування, музеях, мистецьких і культурних центрах тощо.

II Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

1. Обсяг освітньо-професійної програми магістра філології становить 90 кредитів ЄКТС;
2. Обсяг освітньо-наукової програми магістра філології становить 120 кредитів ЄКТС.
3. Мінімум 35% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю, визначених Стандартом вищої освіти.

III Перелік компетентностей випускника

1. Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

2. Загальні компетентності.

1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
2. Здатність бути критичним і самокритичним.
3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
5. Здатність працювати в команді та автономно.
6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
7. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
9. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
11. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
12. Здатність проведення досліджень на належному рівні.
Додатково для освітньо-наукових програм:
13. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

3. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності.

1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.
2. Здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.
3. Здатність до критичного осмислення історичних надбань та новітніх досягнень філологічної науки.
4. Володіння методами наукового аналізу і структурування мовного й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для здійснення фахової науково-дослідницької роботи, її презентації науковій спільноті та захисту інтелектуальної власності на її результати.
6. Здатність професійно застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації: мовознавства, літературознавства, фольклористики, перекладознавства, прикладної лінгвістики, літературної критики тощо.
7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
8. Здатність чітко й виразно висловлювати думку, використовувати знання законів техніки мовлення: правильна постановка дихання, розвиток голосу, чітка та зрозуміла дикція, нормативна орфоепія.
9. Володіння експресивними, емоційними, логічними засобами мови та здатність спрямовувати їх для досягнення запланованого прагматичного результату.

Додатково для освітньо-професійних програм:

10. Здатність планувати, організовувати, здійснювати і презентувати прикладне дослідження в галузі філології.

Додатково для освітньо-наукових програм:

10. Здатність планувати, організовувати, здійснювати і презентувати наукове теоретичне і прикладне дослідження в галузі філології.
11. Здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі філології.
12. Здатність формувати нові знання, ідеї, концепції в галузі філології.

IV Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.
2. Демонструвати належний рівень володіння державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати своїх досліджень державною та іноземною мовами.
3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукового дослідження в конкретній філологічній галузі.

4. Цінувати різноманіття та мультикультурність світу й керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва.
5. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення, аргументуючи власну точку зору.
6. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.
7. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.
8. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрямки і школи в лінгвістиці та літературознавстві.
9. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.
10. Характеризувати теоретичні та практичні аспекти конкретної філологічної галузі.
11. Демонструвати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації.
12. Здійснювати науковий аналіз мовного й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.
13. Дотримуватися правил академічної доброчесності.
14. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань і власну точку зору на них як фахівцям, так і широкому загалу.
15. Здійснювати літературне редагування текстів різних стилів та жанрів.
16. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

Додатково для освітньо-професійних програм:

17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати прикладне дослідження в конкретній філологічній галузі.

Додатково для освітньо-наукових програм:

17. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати наукове теоретичне і прикладне дослідження в конкретній філологічній галузі.
18. Брати участь у вузько спеціальних філологічних семінарах, конференціях, наукових гуртках, дискусіях.
19. Формулювати й обґрунтовувати нові ідеї, концепції, теорії в конкретній філологічній галузі.

V Форми атестації здобувачів вищої освіти

1. Форми атестації здобувачів вищої освіти.

Атестація здійснюється у формі атестаційного екзамену (екзаменів) та публічного захисту кваліфікаційної роботи.

2. Вимоги до кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна робота передбачає розв'язання спеціалізованої задачі та/або практичної проблеми в галузі філології (відповідно до обраної спеціалізації). Кваліфікаційна робота має бути самостійним дослідженням. Робота повинна перевірятися на наявність плагіату згідно з процедурою, визначеною системою забезпечення вищим навчальним закладом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти. Вимоги до обсягу та структури кваліфікаційної роботи визначає вищий навчальний заклад. Кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти повинні бути оприлюднені на офіційному сайті навчального закладу або його підрозділу.

3. Вимоги до атестаційного кваліфікаційного екзамену (екзаменів).

Кваліфікаційний(і) екзамен(и) має(ють) передбачати оцінювання обов'язкових результатів навчання, визначених цим стандартом та освітньо-професійною програмою.

4. Вимоги до публічного захисту кваліфікаційної роботи.

Визначає вищий заклад освіти.

VI Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У ЗВО повинна функціонувати система забезпечення вищим навчальним закладом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищого навчального закладу та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти;
- 9) інших процедур і заходів.

Система забезпечення вищим навчальним закладом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за поданням ВНЗ оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти.

VII Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти

1. Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII «Про вищу освіту». – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>;
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти». – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-п/page>;
3. Постанова Кабінету міністрів України від 23.11.2011 № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>;
4. Постанова Кабінету міністрів України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>;
5. Класифікатор професій: ДК 003: 2010 / [розроб.: М. Гаврицька та ін.]. – К.: Соцінформ: Держспоживстандарт України, 2010. – 746 с.;

6. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). – К.: ТОВ «ІІС», 2015. – 32 с. – http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf;
7. International Standard Classification of Education (ISCED 2011). – Montreal: UNESCO Institute for Statistics, 2012. – <http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>;
8. ISCED Fields of Education and Training 2013 (ISCED-F 2013). – Montreal: UNESCO Institute for Statistics, 2014. – <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>.

Таблиця 1. Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Загальні компетентності				
1. Здатність усно й письмово спілкуватися українською мовою як державною в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійній діяльності.	+	+	+	+
2. Здатність системно аналізувати головні тенденції історичного розвитку українського народу, цінувати його культурно-історичні та морально-етичні надбання та сприяти розв'язанню актуальних загальнодержавних і суспільних завдань.	+	+	+	+
3. Здатність до критичного мислення й ціннісно-світоглядної реалізації особистості.	+	+	+	+
4. Здатність учитися впродовж життя й оволодівати сучасними знаннями.	+	+		+
5. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	+	+	+	
6. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.				+
7. Здатність діяти із соціальною відповідальністю, розуміти основні принципи буття людини, природи, суспільства.	+	+	+	+
8. Здатність працювати в команді та автономно.			+	+
9. Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній діяльності, опрацьовувати фахову літературу іноземною мовою.	+	+	+	
10. Усвідомлена повага до різноманіття культур.	+		+	
11. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.		+		
12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях		+		
13. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності.	+	+	+	
14. Здатність проведення досліджень на належному рівні.	+	+		
Спеціальні (фахові) компетентності				
1. Розуміння структури філологічної науки та її теоретичних основ.	+	+		
2. Базові уявлення про мову як особливу знакову систему, її природу та	+	+		

функції, про генетичну і структурну типологію мов світу; фонетичний, лексичний, граматичний рівні мови.				
3. Здатність демонструвати знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється).	+	+		
4. Здатність аналізувати просторові (горизонтальні) та соціальні (вертикальні) різновиди мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.	+	+		+
5. Базові уявлення про загальні властивості літератури як мистецтва слова, про закони побудови художнього твору, особливості письменницької праці, літературні стилі, наукові методи і школи в літературознавстві.	+	+		
6. Базові уявлення про основні тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.	+	+		
7. Системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища.	+	+		
8. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.	+	+	+	+
9. Розуміння сутності й соціального значення майбутньої професії, основних проблем дисциплін, що визначають конкретну філологічну галузь, їх взаємозв'язку в цілісній системі знань.	+		+	+
10. Професійні знання й уміння з обраної філологічної спеціалізації: мовознавства, літературознавства, фольклористики, перекладознавства, прикладної лінгвістики.	+	+		
11. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).	+	+		+
12. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.	+	+		
13. Розуміння значення всіх підсистем мови для вироблення вмінь аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.	+	+		+

14. Здатність створювати усні й письмові тексти різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.	+	+	+	+
15. Розуміння комунікативної діяльності як реалізації функцій мови в різних суспільних сферах (жанрово-стильова диференціація мови).	+	+	+	
16. Здатність здійснювати лінгвістичний та літературознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів.	+	+		
17. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мови.	+	+	+	+
18. Здатність до ведення ділової комунікації усно і письмово.	+	+	+	+

